

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

1. ทฤษฎีผลโดยตรง หรือทฤษฎีเงื่อนไข หรือทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุผล (The Condition theory)

เหตุทุกเหตุมีสิทธิเท่ากันหมด ถ้าไม่มีเหตุใดเหตุหนึ่งผลก็จะไม่เกิด (ทฤษฎีผลเท่ากัน Aequivalenz theorie) เป็นการพิจารณาเหตุย้อนขึ้นไปเรื่อยๆโดยพิจารณาเหตุที่ใกล้ชิดกับผล แต่ต้องไม่ไกลเกินหรือมีการตัดตอนเกิดขึ้นซึ่งเรียกว่า “ เหตุแทรกแซง ”

เช่น นาย A ใช้ นาย C โดยให้ปิ่นเพื่อยิง นาย B และ นาย C ได้นำไปยิง นาย B แต่นาย B ไม่ตาย บาดเจ็บ นาย X ศัตรูมายิงซ้ำ นาย B ตาย ในส่วนที่ นาย X มายิงซ้ำเป็นเหตุแทรกแซง

การพิจารณาจะให้ คำถามว่า “ ถ้าไม่มีการกระทำเช่นนั้นผลจะเกิดขึ้นหรือไม่ “ และถ้าผลออกมาปรากฏว่าการกระทำอย่างนั้นเป็นเหตุทำให้ผลเกิดแล้ว ต้องถือว่าเหตุนั้นเป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดผลนั้นแม้จะมีเหตุอื่นมาประกอบในผลนั้นด้วยก็ตาม

ความตายเกิดจากเหตุอื่น แต่การกระทำทำให้ตายเร็วขึ้นก็ผิดได้ เช่น ฎ.657/2532 จำเลยใช้ไม้ตีผู้ตาย ตีจนผู้ตายบาดเจ็บและได้เลิกกรำกันไป แต่หลังจากนั้น 17 ชั่วโมง ผู้ตายได้ตายลงแพทย์ได้ให้ความเห็นว่าผู้ตายตายเนื่องจากโรคตับแข็ง แต่ความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการทำร้ายทำให้ผู้ตายตายเร็วขึ้น หากไม่ทำร้ายผู้ตายก็จะยังไม่ตาย จำเลยมีความผิด ม.290

2. ทฤษฎีผลธรรมดา หรือทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม (The theory of adequate causation)

เหตุมีหลายเหตุที่ทำให้เกิดผลเลือกเอาเฉพาะบางเหตุที่สามารถทำให้เกิดผลนั้นได้ไม่พิจารณาทุกสาเหตุแต่มุ่งเฉพาะเหตุที่สมเหตุสมผลเท่านั้น โดยวิญญูชนคาดหมายว่าเป็นไปได้ เช่น นาย A ตายเพราะจำเลย 3 คน โดยจำเลยแต่ละคนใช้ หมด, เท้า, มีด เหตุที่เหมาะสมก็คือตายเพราะมีดเท่านั้น

3. ทฤษฎีความรับผิดชอบทางภาวะวิสัย

ผู้กระทำผิดจะรับผิดชอบเมื่อการกระทำนั้นก่อนอันตรายเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดอันไม่พึงประสงค์ เช่น ยานอนหลับ Contergan หรือ Thalidomide คนท้องกิน ทารกคลอดออกมาจะพิการ

ความผิดอาญาแบ่งได้เป็น 2 ชนิด

1. ความผิดอาญาที่ไม่ต้องการผล เช่น ความผิดฐานแจ้งความเท็จ แม้เจ้าพนักงานจะไม่เชื่อความผิดก็สำเร็จแล้ว ความผิดประเภทนี้ไม่ต้องอาศัยการพิจารณาว่าความผิดเกิดจากการกระทำหรือไม่ [ไม่ต้องอาศัยทฤษฎี]
2. ความผิดอาญาที่ต้องการผล เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ผลคือความตายจึงต้องอาศัยทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ทฤษฎีที่นำมาพิจารณาโดยทั่วไปคือทฤษฎีผลโดยตรง แต่หากเป็นการเพิ่มโทษผู้กระทำต้องให้ทฤษฎีผลธรรมดา

จดเว้น VS ละเว้น

จดเว้น เป็นการกระทำตาม ม.59 ว.ท้าย	ละเว้น
1. เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ (เฉพาะ) เพื่อป้องกันผลโดยรู้สำนึก หน้าที่มี 4 ชนิดได้แก่ - หน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น ปพพ. ม.1563, 1564, 1461 - หน้าที่อันเกิดจากการยอมรับโดยเจาะจง (สัญญาต่างๆ) เช่น พยาบาล, พี่เลี้ยงเด็ก, เจ้าหน้าที่ รปภ. - หน้าที่อันเกิดจากการกระทำก่อนๆของตน เช่น พาคคนข้ามถนน, รถชนทำเสาไฟหล่น ฎ.1909/2516 - หน้าที่อันเกิดจากความสัมพันธ์พิเศษเฉพาะเรื่อง (ไม่มีกฎหมายกำหนด) เช่น ปู่เลี้ยงหลาน, บุตรบุญธรรม	1. ไม่ใช่หน้าที่ใน 4 ประการในเรื่องจดเว้น แต่เป็นหน้าที่โดยทั่วไปซึ่งไม่ใช่หน้าที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันผล เช่น ปอ. ม.374, ตำรวจมีหน้าที่โดยทั่วไปในการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อเกิดเหตุทะเลาะชกต่อย ตำรวจไม่ห้ามปราม ตำรวจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ปอ. ม.157
2. การจดเว้นมีสถานะเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายตาม ม.59 ว.ท้าย การจะผิดมาตราอะไรขึ้นกับองค์ประกอบความผิดในฐานนั้นๆ	2. จะต้องมียุทธศาสตร์กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าเป็นความผิดจึงจะเป็นการละเว้น เช่น ม.157, 374, 367, 368, 383, 126, 154 ฯ
3. มีเจตนา/ประมาท และพยายามกระทำ ความผิด ม.80, 81	3. เป็นความผิดสำเร็จทันทีไม่ต้องการผล จึงไม่มีพยายามกระทำผิด